

**ЦЕНТЪР ЗА
ПРИБШАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ**

Всяко дете **има право**
да бъде прието и ценено.

Всяко дете **трябва**
да бъде прието и ценено.

Всяко дете **може**
да бъде прието и ценено.

Сега.

Ние работим за това.

КОИ СМЕ НИЕ?

Център за приобщаващо образование (ЦПО) е българска неправителствена организация, чиято основна цел е да помогне на колкото може повече деца да учат и играят заедно със своите връстници. Ние вярваме, че всяко дете трябва да има възможността да бъде прието и ценено. Голяма част от нашите проекти и програми са насочени към децата с дислексия, диспраксия, хиперактивност с дефицит на вниманието, аутизъм и др. Знаем, че тази голяма и любима за нас група деца са незаслужено пренебрегнати, неразпознати и неподкрепени. Работим за социално приобщаване и качествено образование за всички деца, както и за закрилата на тези, които се нуждаят. Екипът на центъра работи активно с родители, учители, директори, специалисти, общински и държавни власти, бизнес организации, колеги от страната и чужбина – и се радваме заедно на промяната, която се случва постепенно. Щастливи сме, когато децата – всички деца – получават възможност да развият своите способности и талант и да живеят щастливо детство.

НАШАТА МИСИЯ

- Социално приобщаване и качествено образование за всички деца.

НАШИТЕ ЦЕЛИ

- Истинско приобщаващо образование за деца и младежи в държавни и частни образователни институции.
- Повишаване информираността и разбирането на обществото и учителите за това какво е приобщаващо образование и как се случва то.

ОТ ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ ДИРЕКТОР

„Още една прекрасна година отмина, започваме новата с надежда и вяра, че най-доброто е пред нас. Всъщност, най-доброто е в нас. Бъдете добри, правете добро, учете децата си да вършат добрини – и светът е вече едно по-хубаво място.

Много по-лесно е да открием недостатъци в хората около нас, отколкото да се отнесем с разбиране към тях. Да, сферата, в която работим е трудна, но тя е също така и благодарна, тази, която ние сами сме избрали. Не сме тук случайно. За да работим с децата трябва да знаем едно просто нещо. Как да прекъснем веригата от омраза, завист и клевета. Мислите, че това е лесно? Тогава опитайте! Да, понякога имате пълното право да се чувствате предадени, обидени, словени, унижени и дълбоко наранени. Вие понякога сте. Но ако продължите с отмъщение, омраза, завист и клевета, ако просто ги оставите да покълнат и да растат във вашите сърца, ще създадете следващата брънка във веригата на лошото. А то убива доброто в света и най-уязвими и чувствителни към това са именно децата, те страдат най-много.

Ако има нещо, което научих през 2011, то е следното: вие не сте отговорни за това, че някой е лош, но сте отговорни лошото да спре да се повтаря. Неискреността, обидата, детайлното описване на негативните неща около нас, логическото обясняване защо едно или друго нещо не може да се случи, всичко това всъщност продължава и умножава омразата. Но вие знаете това. Запомнете най-важното – това не само, че не помага. То е лошо. Затова спрете да го правите и се усмихнете. Децата са около нас. Те научават това, което виждат.

Доброто е във вас.

Покажете го на децата, които познавате.“

Ива Бонева

Изпълнителен директор, Център за приобщаващо образование

През 2012 година
Център за приобщаващо образование
достигна до нас:

239 училища

2 детски градини

2 376 учители и специалисти

13 232 деца

3 631 родители

ПРИБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Европейски съюз

Проект „ЕДНО УЧИЛИЩЕ ЗА ВСИЧКИ“

Европейски социален фонд

ФИНАНСИРАН ОТ: Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЯ: 2012 – 2013 година

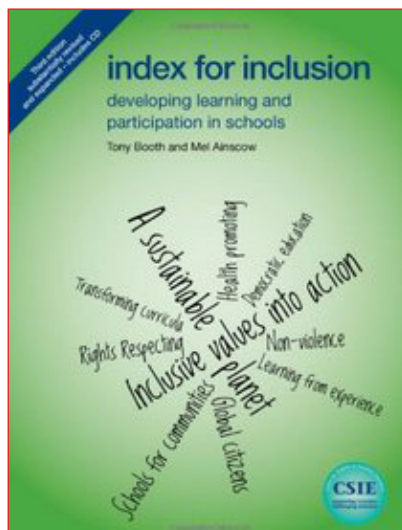
ДОСТИГНАЛ ДО:

брой училища: 10

брой деца: 5974

брой родители: 2987

учители: 300

През 2012 г. *Център за приобщаващо образование* започна въвеждането в българските училища на третото издание на Индекс за приобщаване – британска методика за управление на училищните процеси, ориентирана към директори и училищното ръководство, приложението на която да доведе до това всички ученици в едно училище, независимо от техните силни или слаби страни, в която и да било област, да получат качествено образование и да станат част от училищната общност. Проектът се реализира съвместно с Център за изследване на приобщаващото образование (ЦИПО), Великобритания.

В началото на месец септември 2012 г. специалисти от *Център за приобщаващо образование* посетиха училища в област Норфолк, Великобритания и се запознаха с приложението на методиката.

През месец декември 2012 г., по повод конференцията за представяне на проекта „Едно училище за всички“ у нас гостуваха авторът на Индекс за приобщаване – проф. Тони Буут и директорът на ЦИПО, д-р Атеми Сакелариадис. Основни теми на дискусиия бяха съвместното учене и участието на учениците в училище.

В конференцията се включиха директори, учители и специалисти, които работят с деца. Последва обучение на тема: „Как да работим с Индекс за приобщаване“, на което представители на 7-те училища партньори бяха запознати с неговото приложение, а директорите на училища, които вече успешно прилагат Индекса говориха за опита от работата си и споделиха добри практики.

Проект „ФИЕСТА“

FIESTA – Улесняване на приобщаващото образование и подпомагане на прехода между училищните нива. Изграждане на ефективен подход за работа с деца със специални образователни потребности, базиран на съвместната работа на експерти и професионалисти.

ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЯ: 1 ноември 2011 г. - 31 октомври 2014 г.

ДОСТИГНАЛ ДО:

брой родители: 60

брой специалисти: 180

През 2012 г. Център за приобщаващо образование стартира дейностите по започналия в края на 2011 г. проект FIESTA – „Разбиране и ръководене на прехода между училищните нива“, част от програмата Comenius към Европейската Комисия. Проектът обединява инициативата на организации от Ирландия, Великобритания, Румъния, Кипър, Финландия, Холандия и Испания. FIESTA мрежата има за цел да разработи мултидисциплинарен образователен подход за специалисти в сферата на образованието, здравеопазването и социалните грижи, който да улесни прехода при деца със специални образователни потребности.

Преходът може да бъде труден и стресов момент за всеки един ученик. FIESTA ще предостави възможността на родители и деца със СОП, на учители, медицински и социални работници да работят заедно с цел задоволяване на нуждите на децата със специални потребности в периода на преход между училищните нива. Проектът цели да бъдат разработени инструменти за самооценка, практически наръч-

низи, тренировъчни модули и видео-обучения. Те могат да се ползват за работа не само с ученици със СОП, но и с други ученици, които са уязвими в процеса на преход.

Центърът се включи в проведената през ноември 2012 г. конференция на тема „Разбиране и ръководене на прехода“. Фокусът на конференцията беше върху прехода между училищните нива, приобщаването и съвместна работа между специалисти. На конференцията бяха представени първите резултати от изследванията, направени по проекта, както и обстоен литературен обзор на темата. След няколко месеца на усилена работа *Център за приобщаващо образование*, заедно с партньорите от Единбургския университет, представиха финалния вариант на въпросниците, предназначени за изследването, резултатите от което трябва да посочат добрите практики сред родители, специалисти и учениците в процеса на преход.

Конференция „Разбиране и ръководене на прехода“, ноември 2012, Катерини, Гърция

Проект „УЧИЛИЩЕТО Е И МОЕ ПРАВО“

ЦЕЛ: Подобряване на ефективността на работа на всички включени в процеса на приобщаване в общообразователните училища – институции, училища, общообразователни и ресурсни учители, родители и местна общност за приобщаване на деца със специални образователни потребности.

ФИНАНСИРАЩА ОРГАНИЗАЦИЯ: Фонд на Отворено Общество

ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЯ: 2012 г. - 2014 г.

ПРОЕКТЪТ ЩЕ ДОСТИГНЕ ДО:

брой училища: 2

брой детски градини: 2

брой деца: 1088

брой родители: 544

брой специалисти: 51

В края на 2012 г. *Център за приобщаващо образование* стартира работата по проект „Училището е и мое право“, финансиран от Фонда на Отворено Общество. Проектът цели подобряване на ефективността на работа на всички включени в процеса на приобщаване в общообразователните училища – институции, училища, общообразователни и ресурсни учители, родители и местна общност за приобщаване на деца със специални образователни потребности. Поставяне на детето в центъра на обучителния и приобщителен процес, като фокусът е върху детското участие и индивидуалните детски потребности.

Партньори по проекта са РИО – гр. Враца, Ресурсен център – гр. Враца, както и 2 училища и 2 детски градини на територията на Община Враца.

В рамките на 2012 г. бяха определени партньорите и бяха планирани дейностите до края на проекта.

Проект „ЛАБОРАТОРИЯ ЗА РОДИТЕЛИ“ и форум „ДА ПРИОБЩИМ ДЕЦАТА, ДА СЪБОРИМ БАРИЕРИТЕ ПРЕД ПОСТИЖЕНИЯТА“, гр. Габрово

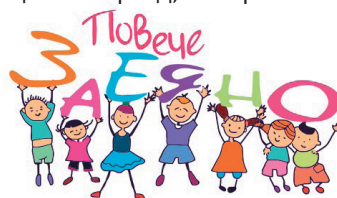
ЦЕЛ: Чрез неформални срещи, тренинги и консултации да предостави на родители на деца със специални образователни потребности полезни практически съвети за приобщаване на децата в учебния процес в училище и в детските общности на връстници – в училище, в квартала, по интереси, както и за подкрепа в семейството.

ФИНАНСИРАЩА ОРГАНИЗАЦИЯ: Европейски социален фонд, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЯ: 2012 – 2013 година

ПРОЕКТЪТ Е ДОСТИГНАЛ ДО:

брой родители: 40

В началото на 2012 г. *Център за приобщаващо образование* бе определен за изпълнител на дейностите по проекта „Лаборатория за родители“ и форум „Да приобщим децата, да съборим бариерите пред постиженията“, част от проекта на Община Габрово „Повече ЗаЕдно – подпомагане обучението на деца и ученици със специални образователни потребности в Община Габрово“. Проектът е финансиран от Европейски социален фонд, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

„Лабораторията за родители“ има за цел да подкрепи и да бъде в помощ на родители на децата със специални образователни потребности, които търсят начини и идеи за по-пълноценна подкрепа на своите деца.

Под формата на неформални срещи, тренинги и консултации на родителите бяха предоставени полезни практически съвети за приобщаване на децата в учебния процес в училище и в детските общности на връстници – в училище, в квартала, по интереси, както и за подкрепа в семейството.

През август и септември 2012 г. екипът на *Център за приобщаващо образование* проведе проучване и анализ на потребностите на родителите на деца със специални образователни потребности в Община Габрово, чрез попълване на въпросник и провеждане на две фокус групи. На база на резултатите от проучването бе изготвен седеммесечен план за провеждане на тематични срещи по желаните и определени за необходими теми и области.

ГЛОБАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА РАЗВИТИЕ

Проект „ДА НАУЧИМ! – ПИЛОТНО ВЪВЕЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО ЗА РАЗВИТИЕ В БЪЛГАРИЯ“

ЦЕЛ: *Пилотно въвеждане на образованието за развитие в България*

ФИНАНСИРАЩА ОРГАНИЗАЦИЯ: Европейска комисия

ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЯ: 2010 г. - 2012 г.

ДОСТИГНАЛ ДО:

брой училища: 11

брой ученици: 1218

брой родители: 158

През месец септември 2012 г. *Център за приобщаващо образование* бе инициатор и организатор на Първата национална среща по Глобално образование и Образование за развитие.

През месец октомври 2012 г. в два поредни уикенда *Център за приобщаващо образование* проведе обучения за млади учители на тема: „Знай правата и предай нататък“, част от проект „Да научим! Пилотно въвеждане на образованието за развитие в България“. По време на срещата учениците дискутираха теми, свързани с правата на човека и отговорностите, получиха задълбочени знания за Целите на хилядолетието за развитие и за глобални въпроси.

Проектът е финансиран от Европейската комисия и цели да представим пред българските учители, а те пред своите ученици, въпроси от глобален характер, които изследват икономическите, екологическите и социални взаимовръзки между нас „тук“ и други хора „някъде там“.

ПРОЕКТ „БЕЗОПАСНИ ОБЩНОСТИ“

ЦЕЛ: *Пилотно въвеждане на образованието за развитие в България*

ФИНАНСИРАЩА ОРГАНИЗАЦИЯ: Фондация ОАК

ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЯ: 2009 г. - 2011 г.

ДОСТИГНАЛ ДО:

брой училища: 16

брой региони: 4

брой ученици: 400 и приблизително 20 техни връстници, преминали обучение за обучители

брой учители: 200

представители на различни страни по закрила на детето: 200

През 2012 г. успешно завършихме проект „Безопасни общности“, финансиран от Фондация ОАК. Пет партниращи си организации се обединиха с общата цел да създадат работещ модел за бързо реагиране на местно ниво в четири общини, който се задейства при опасение или сигнал за злоупотреба с дете. Моделът е базиран на международните стандарти за закрила на детето, които бяха въведени в България с предишния проект, подкрепен от Фондация ОАК: „Деца в безопасност“.

В продължение на три години *Център за приобщаващо образование* работи съвместно със Сдружение „Малки стъпки“, гр. Плевен; „Самаряни“, гр. Стара Загора; Социално консултативен център, гр. Самоков и Национален алианс за работа с доброволци, гр. Пловдив.

През последната година от проекта информацията за съществуващите модели за бърза реакция трябваше да достигне до най-важната целева група на проекта – децата. Партньорите избраха това да стане чрез поредица от обучения от типа връстници обучават връстници. Тези обучения достигнаха до 400 деца в 16 училища и детски градини в четирите проектни общини.

В проектния период стана ясно, че един от основните проблеми в училище е, че насилието не се разпознава. Пилотните обучения по разработване на документи за закрила на детето в различни учебни заведения в четирите проектни общини дове-

доха до пряката подкрепа на експертите от РИО - гр. Плевен, които пуснаха писмо до всички учебни заведения в областта за възможността да заявят обучение за разработване на вътрешноорганизационни политики и процедури за закрила на детето.

След като стана ясно, че насилието масово не се разпознава като такова, партньорите по проекта изработиха списък с индикатори за насилие над деца. Въпросниците са част от Посobie за диагностика на наличие или отсъствие на насилие към деца, предназначено за учители и други специалисти, работещи с деца.

ЦЕНТЪР ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Има ли насилие?
ИМА ЛИ НАСИЛИЕ?

OAK FOUNDATION

НАЧАЛО   ЗА ВЪПРОСНИЦИТЕ   ВИДОВЕ НАСИЛИЕ   КОНТАКТИ

СЪМНЯВАТЕ ЛИ СЕ ЗА НАСИЛИЕ НАД ДЕТЕ?

Ако имате съмнение за насилие над дете моля попълнете въпросника по-долу, за да разберете дали съмнението ви може да са основателни и дали трябва да подзвдете сигнал.

Въпросниците са разработени да бъдат използвани от широк кръг от хора, които работят с деца - учители, възпитатели, училищни психолози, социални работници, работещи в сферата на социалните услуги за деца и семейства, полици, лекари и други - но могат да бъдат използвани и от родители, роднини и близки.

ПОПЪЛНИ ВЪПРОСНИКА

СЪБИТИЯ

2013.03.04 | Стартува сайт imalinasilie.net

В края на 2012 г. стартира и сайтът "Има ли насилие": <http://imalinasilie.net>

Попълвайки въпросниците, публикувани на сайта, всеки един, съмняващ се за насилие над дете, би могъл да получи информация за това до каква степен са оправдани неговите опасения. Целта на чек листовете не е да се посочват виновници, а да се защитят децата.

СПЕЛИНГ БИЙ/ SPELLING BEE

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

ФИНАНСИРАЩА ОРГАНИЗАЦИЯ: Фондация „Америка за България“

ПЕРИОД НА РЕАЛИЗАЦИЯ: 2009 г. - 2011 г.

ДОСТИГНАЛ ДО:

брой деца: 4200-4500

брой училища: 200

брой учители: 250

Финалистите на Второто Национално състезание по спелуване на английски език, гр. София, 2012 г.

на състезанието е да допринесе за подобряване на обучението по английски език в българските училища – научаване на нови думи, подходящата им употреба, правилно произношение, както и да предостави допълнителни учебителни материали на учителите.

Летен езиков лагер в Банско, юли 2012 г.

За втора поредна година *Център за приобщаващо образование*, в партньорство с Корпуса на мира и с подкрепата на Фондация „Америка за България“, организира единственото по рода си състезание по спелуване на английски език – Bulgarian National English Spelling Bee. Състезанието премина под патронажа на Министерството на образованието, младежта и науката.

Участниците в състезанието са ученици от 4-ти до 7-ми клас. Главната цел

Второто в България състезание по спелуване предизвика невиджан интерес. В него се включиха над 4000 ученика от повече от 200 училища в цялата страна. Състезанието протече в три оспорвани кръга. По забавен и нетрадиционен начин децата бяха въввлечени в процеса на подготовка. Усилията на двадесетте финалисти бяха наградени с участие в седем дневен летен езиков лагер, който се състоя през месец юли 2012 г.

СЛЪНЧИЦА

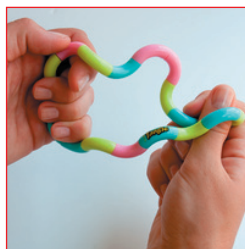
ОНЛАЙН МАГАЗИН ЗА КУКЛИ И ПОМАГАЛА

www.slanchica.com

ВЕСЕЛАТА СТРАНА НА УЧЕНОТО

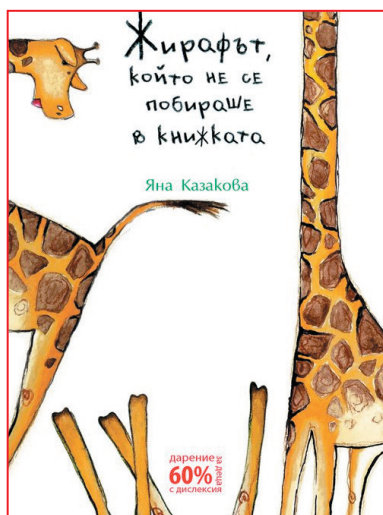
През изминалата 2012 г. в *Център за приобщаващо образование* продължихме да разпространяваме идеята за забавното учене. Нашите дидактически материали, кукли и помагала достигнаха до още повече родители, учители, специалисти и техните деца. Направиха обучението ефективно и приятно, а играта още по-забавна.

СЛЪНЧЕВАТА КЪЩА И ЖИРАФЧЕТО ЖИВКО

През 2012 г. нашето специално Жирафче Живко, което подкрепя деца със специални образователни потребности, спечели още повече приятели. Благодарение на набраните средства от продажбите на книжката, която ни бе подарена от нейния автор и художник – Яна Казакова, на подкрепата на инициативата Нашата касичка и Дайвърс клуб успяхме да предоставим шанса на двойно повече деца (през 2011 г. подкрепихме три деца, а през 2012 г. – седем) с обучителни трудности да работят с психолог и логопед през цялата учебна година, да развият своите комуникативни способности, умения за учене и справяне с ежедневни ситуации. Бяхме положително изненадани колко голяма е промяната. Няма нищо по-мотивиращо за нас от това да виждаме как децата напредват в когнитивното, емоционалното и психологическо си развитие и подобряват резултатите си в училище.

ОБУЧЕНИЯ 2012

През 2012 година проведохме близо 50 обучения за специалисти, работещи с деца: общообразователни учители, ресурсни учители, психолози, както и родители.

Обученията бяха съсредоточени главно в областта на:

ЦЕНТЪР ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

София 1000, ул. „Екзарх Йосиф“ 60
тел.: 02/ 870 2063, 0898 500 848
www.cie-bg.eu, www.slanchica.com
e-mail: office@cie-bg.eu

ОБУЧЕНИЯ:

- ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ
- ДЕТСКА ЗАКРИЛА
- ДЕТСКО УЧАСТИЕ
- ГЛОБАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Обучителни трудности и приобщаващо образование

- Детска закрила

- Детските права и детското участие

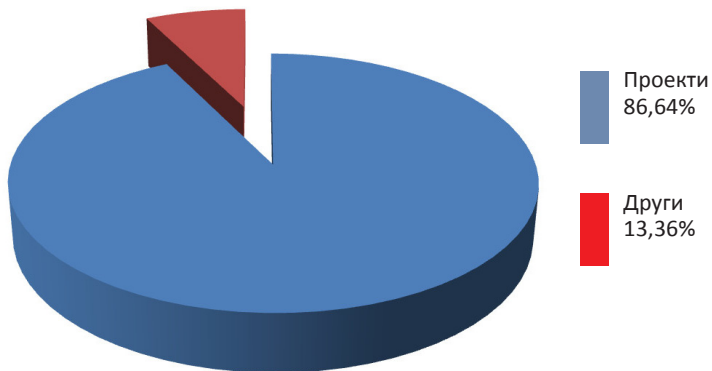
- Глобално образование

Най-голям интерес представляваха обученията за учители за работата с деца със специални образователни потребности: дислексия, хиперактивност и дефицит на вниманието, интелектуална недостатъчност.

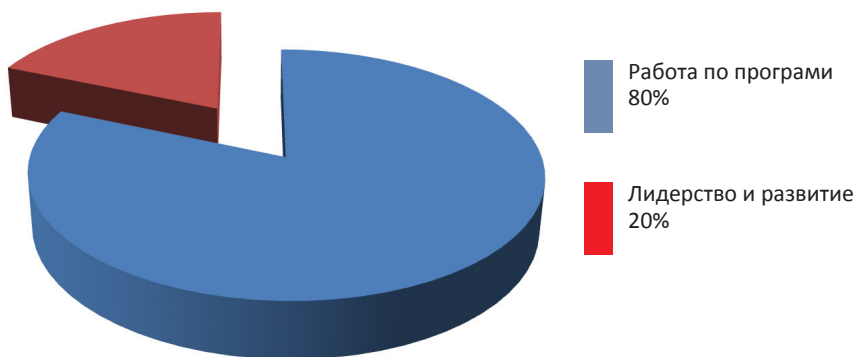
Фокусът в тези обучения от една страна беше насочен към придобиване на знания и умения за справяне с трудностите, които срещат децата при своята социализация в училище, но и към възможността преподавателите да обсъдят реални казуси, да обменят опит и споделят добри практики за работа.

ПРИХОДИ

РАЗХОДИ

**ЦЕНТЪР ЗА
ПРИБОЩАВАШО
ОБРАЗОВАНИЕ**

00 359 898 500 848

office@cie-bg.eu

www.cie-bg.eu

www.slanchica.com

www.index-priobshtavane.eu

www.imalinasilie.net